

4.19 Càntirs de tronc

Ús: Ornamental i de representació simbòlica del món vegetal.

Característiques: El dipòsit i també la nansa i brocs del càntir adquireixen l'aparença d'un tronc d'arbre.

Àrea de producció: Catalunya. Destaquen els de Ginestar, Torredembarra i sant Julià de Vilatorça (Osona).

▲ Esparreguera
(Baix Llobregat)
Segona meitat segle XX
25 x 19 cm
N.I. 534

▲ St. Julià de Vilatorça
(Osona)
Segle XX
24 x 16 cm
N.I. 1.873

▲ Catalunya
Segona meitat segle XX
28 x 22,5 cm
Donació Sr. Enric Serras
N.I. 2.066

4.20 Càntirs de metall

Ús: Per transportar i beure aigua on era fàcil que el càntir rebés cops: fàbriques, tallers i granges.

Característiques: Similars als comuns, però fets amb diferents metalls. Els més usats foren l'aram i el zenc. Alguns portaven la nansa, broc i galet de llautó.

Àrea de producció: Catalunya.

▲ Catalunya
Primera meitat segle XX
26,6 x 19,5 cm
N.I. 2.157

▼ Barcelona
Primera meitat segle XX
22 x 15,3 cm
N.I. 1.617

▲ Catalunya
Principis segle XX
31 x 23,7 cm
N.I. 1.869

▲ Catalunya
Principis segle XX
25 x 16 cm
N.I. 1.759

▲ Catalunya
Segle XX
19,5 x 20,5 cm
N.I. 1.340

▲ Catalunya
Primera meitat segle XX
26 x 22,2 cm
Donació grup "L'Eixam"
de Palafrugell
N.I. 1.359

▲ Catalunya
27,5 x 17,5 cm
Donació Sr. Enric Serras
N.I. 2.084

▲ Catalunya
Primera meitat segle XX
36,2 x 27 cm
N.I. 1.736

▼ Catalunya
Segle XX
27,5 x 22 cm
N.I. 1.817

▼ Catalunya
Segle XX
25 x 15 cm
N.I. 1.974

▲ Rosselló (França)
Vers 1850-1930
28,5 x 27 cm
N.I. 1946

▲ Catalunya
Principis segle XX
25,5 x 19 cm
Donació Sr. Ignasi Cruzate
N.I. 781

▲ Catalunya
Aram batut
Segle XIX
36,5 x 27,5 cm
Donació Sr. Pedro Aguilera
N.I. 2.795

▲ Catalunya
Segle XX
34 x 23 cm
N.I. 2.154

4.21 Càntirs de fusta i suro

Ús: Per a transportar i beure aigua, normalment en fàbriques, tallers, granges i, en general, allà on no eren aconsellables els càntirs de terrissa per la seva fragilitat.

Característiques: Similars als càntirs comuns, però fets amb fusta, el que els feia més resistents als cops, si bé no refrescaven l'aigua.

Àrea de producció: Catalunya i País Valencià.

▲ Pirineu català
"Canada"
Segle XIX
28,5 x 25,5 cm
N.I. 977

▲ Catalunya
Segle XIX
26,5 x 29,5 cm
N.I. 989

▲ País Valencià
Segle XX
20 x 20,5 cm
N.I. 1954

▼ País Valencià
Segona meitat segle XIX
30,5 x 33,5 cm
N.I. 1.424

▲ País Valencià
Any 1909
32 x 21 cm
Donació Sr. Enric Serras
N.I. 2.086

4.22 Càntirs de vidre

Ús: Pel servei d'aigua a la taula de famílies benestants, i també per ornament de la llar.

Característiques: Similars als càntirs comuns, però realitzats amb vidre bufat. Alguns d'ells, especialment els més antics (segles XVIII i XIX) van decorats de forma extraordinària, fet que els convertia en objectes d'autèntic luxe.

Àrea de producció: Catalunya i Mallorca.

▲ Catalunya
Finals segle XVIII
21,5 x 12 cm

Donació Acesa-Abertis
N.I. 2.207

▼ Catalunya
Segle XVIII
28 x 21 cm

N.I. 1.634

▲ Catalunya
Segle XIX
31,5 x 20,5 cm

Donació Acesa-Abertis
N.I. 2.218

▼ Catalunya
Any 1931
34 x 22 cm

Donació
Sra. Herminia Corachán
N.I. 1.869

▲ Catalunya
Segle XIX
28 x 14 cm

Donació Acesa-Abertis
N.I. 2.211

▲ Catalunya
Segles XVIII-XIX
22,5 x 11,2 cm

Donació Acesa-Abertis
N.I. 2.214

▲ Catalunya
Principis segle XX
30 x 19,2 cm

N.I. 1.894

▲ Catalunya
Finals segle XIX
27 x 13 cm

Donació Sra. Consol Mallafré
Pertanyia a Joan Amades
N.I. 1.022

▲ Catalunya
Segle XIX
31 x 17 cm
Donació Acesa-Abertis
N.I. 2.219

▼ Barcelona
Primer terç segle XX
Autor decoració: Cirera
28 x 17,2 cm
N.I. 1.652

▲ Catalunya
Segona meitat segle XIX
36 x 21 cm
N.I. 1.893

▼ Catalunya
Segle XVIII
29 x 19,5 cm
Donació Acesa-Abertis
N.I. 2.220

▲ Barcelona
Any 1918
28 x 20,5 cm
N.I. 1.052

▲ Barcelona
Primera meitat segle XX
Autor decoració:
Guardiola
36,3 x 17,7 cm
N.I. 1.688

▲ Barcelona
Segle XIX
21,5 x 20 cm
Donació Sra. de Baszard
N.I. 89

▲ Catalunya
Segle XIX
36 x 22 cm
Donació Acesa-Abertis
N.I. 2.215

4.23 Càntirs de fireta

Ús: Servien de joguina per als infants. Actualment han derivat en càntirs “miniatura” per a ús decoratiu. També s'inclouen els càntirs xiulet, anteriorment usats en festes religioses com el dia de Corpus Christi. Característiques: Similars als comuns però de 2 a 5 cm d'alt. Són la mida més petita que es fa. Àrea de producció: Península Ibèrica i esporàdicament en altres territoris.

▲ Catalunya
Aram batut
Primera meitat segle XX
13 x 11 cm
N.I. 1.827

23 x 11 cm / 7,5 x 5 cm
► 128 / 1.279

▲ Cuba
Any 1994
12 x 9,5 cm
Donació Sr. Carlos Cabanelas
N.I. 1.926

◀ Catalunya
Aram batut
Primera meitat segle XX
6 x 4 cm
N.I. 1.278

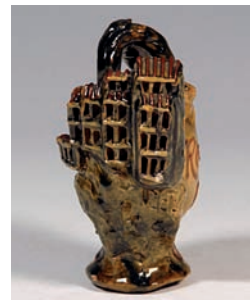
▲ Pereruela (Zamora)
Segona meitat segle XX
11 x 8 cm
N.I. 639

▼ Northampton
(Anglaterra)
Segle XX
8,5 x 6 cm
N.I. 1.915

▼ Conca
Segona meitat segle XX
12 x 6,5 cm
Donació Sra. de Llobet
Busquets
N.I. 1.040

▼ Pereruela (Zamora)
Segona meitat segle XX
9 x 8,5 cm
N.I. 640

Àmbit 4

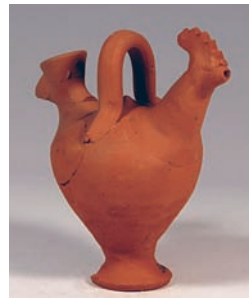
les tipologies

▲ Catalunya
Primera meitat segle XX
12 x 18 cm
Donació
Sr. Jaume Fontcuberta
N.I. 118

▲ Esparreguera
(Baix Llobregat) ?
Segles XVIII-XIX
18 x 13,5 cm
Llegat Jaume Clavell
N.I. 239

▲ Torredembarra
(Tarragonès)
Segona meitat segle XX
15,5 x 12 cm
N.I. 637

▲ Fregenal de la Sierra
(Badajoz)
Segona meitat segle XX
18 x 15 cm
N.I. 571

▲ Priego (Conca) ?
Primera meitat segle XX
11 x 12 cm
Llegat Jaume Clavell
N.I. 104

▲ Priego (Conca)
Segle XX
15 x 13,5 cm
Donació Sr. Enric Serras
N.I. 2.043

▼ Marroc
Cultura Bereber. S. XX
17 x 13 cm
Donació Sr. Enric Serras
N. I.: 2.107

▼ Talavera de la Reina
(Toledo)
Fàbrica Niveiro
Principis segle XX
9 x 7,5 cm
N. I. 2.857

4.24 Càntirs de torre i de campanar

Ús: Ornamental i de representació simbòlica del concepte d'elevació.

Característiques: La part superior del dipòsit està sobre-elevada, formant una torre. Els de campanar s'obtenen mitjançant la superposició de nanses.

Àrea de producció: Tota la Península Ibèrica. Destaquen els de Tivenys, Tajueco (Sòria), La Rambla (Còrdova), Ocaña (Toledo) i els anomenats "de filigrana" d'Alba de Tormes (Salamanca).

▼ Tajueco (Sòria)
Segle XX
37,9 x 15,5 cm
N.I. 1.299

▼ Astudillo (Palència)
Any 1976
35 x 20,5 cm
N.I. 542

▲ Tivenys (Baix Ebre)
Segles XIX-XX
23,5 x 14 cm
Llegat Jaume Clavell
N.I. 236

▼ Conca
Segles XIX-XX
28 x 21,5 cm
N.I. 1.831

▲ Conca ?
Segle XIX ?
34 x 22 cm
N.I. 1.957

▼ Alba de Tormes (Salamanca)
Finals segle XX
Any 1976
Autor: B. Pérez Correas
73 x 60 cm
N.I. 1.260

▲ Catalunya
Segle XIX ?
30 x 18 cm
Dipòsit Museu Ceràmica BCN
N.I. 1.597

▲ Ayerbe (Osca) ?
Segle XIX-XX
49 x 21 cm
Llegat Jaume Clavell
N.I. 1.419

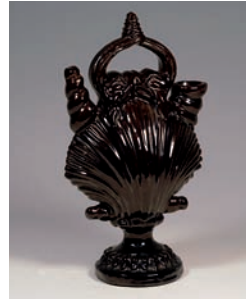

4.25 Càntirs de bateig

Ús: Usats en la cerimònia religiosa del bateig dels infants i per portar aigua beneïda.

Característiques: Tenen una capacitat inferior al litre i uns 25-30 cm d'alt. Alguns d'ells, com els de l'Alcora (Castelló) tenen forma de corculla, símbol del sacrament del bateig.

Àrea de producció: Catalunya i País Valencià.

▲ Alcora (Castelló)
Segles XIX-XX
32 x 27,3 cm
N. I. 2.833

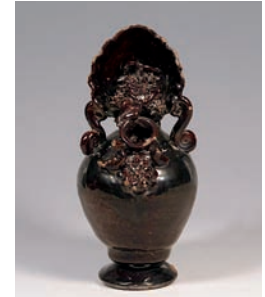
▲ Alcora (Castelló)
Segles XIX-XX
28 x 15,5 cm
Dipòsit Museu Ceràmica BCN
N.I. 1.546

▲ Olot (La Garrotxa) ?
Segle XIX-XX
30 x 16 cm
N.I. 2.195

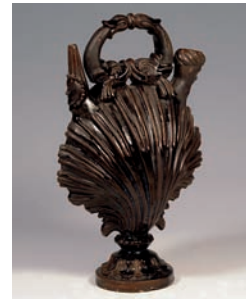
▼ Olot (La Garrotxa) ?
Segle XIX
31 x 19 cm
Llegat Jaume Clavell
N.I. 13

▲ Olot (La Garrotxa) ?
Segle XX
31 x 18 cm
Donació Sr. Enric Serras
N.I. 2.031

▲ Olot (La Garrotxa) ?
Finals segle XIX
27 x 7,5 cm
Dipòsit Museu Ceràmica BCN
N.I. 1.560

4.26 Càntirs d'ànima

Ús: Ornamental i de representació simbòlica de l'ànima interior, en contraposició al cos exterior. També se n'havien fet servir envernissats en negre com a senyal de dol.

Característiques: Càntir de doble cos, un exterior i calat (amb obertures) i un d'interior que és el que realment conté l'aigua.

Àrea de producció: Catalunya i País Valencià.

▲ Catalunya
Segona meitat segle XX
Llegat Jaume Clavell
22,5 x 16 cm
N.I. 113

▲ Manises (València) ?
Segle XX
25 x 17,5 cm
N. I. 2.762

4.27 Càntirs decoratius

Ús: Ornamental.

Característiques: Càntirs amb diferents formes i acabats destinats a complir una funció estètica, especialment destinats a les classes populars. Molts d'ells són realitzats a motlle i ricament decorats. Àrea de producció: Tota la Península Ibèrica. Molts d'ells són models antics que han estat profusament decorats, per tal de satisfer els gustos d'una gran majoria de població, especialment a partir dels anys 1960 i 1970 en que els càntirs han perdut bona part de la seva raó de ser: un atuell funcional per a transportar i beure aigua.

Destaquen els càntirs decoratius del País Valencià, especialment les sèries de Manises (València), Biar i Agost (Alacant).

▼ Biar (Alacant)
Segona meitat segle XX
44 x 28 cm
N.I. 2.155

▼ Biar (Alacant)
Segona meitat segle XX
31,5 x 40 cm
N.I. 2.156

▼ Biar (Alacant)
Primera meitat segle XX
43 x 24 cm
Donació Sr. Agapito Franquet
N.I. 1.003

▲ Manises (València)
Segle XX
24 x 24,5 cm
N.I. 2.197

▼ Manises (València)
Segle XX
27,5 x 23,5 cm
Donació Sr. Enric Serras
N.I. 2.010

▲ Biar (Alacant)
Primera meitat segle XX
36,5 x 23,5 cm
Llegat Jaume Clavell
N.I. 8

▲ Manises (València)
Vers 1936-39
29,5 x 19,7 cm
N.I. 2.203

▲ Manises (València)
Segle XX
29 x 20 cm
N.I. 2.145

▲ Manises (València)
Segle XX
24 x 22,5 cm
N.I. 2.227

▲ Manises (València)
Segle XX
31 x 22 cm
Donació Sr. Enric Serras
N.I. 2.012

▲ Manises (València)
Segle XX
28 x 15 cm
Donació Sr. Vicenç Llorenç Boj
N.I. 1.925

▲ Manises (València)
o Biar (Alacant)
Segle XX
29 x 22 cm
Donació Sr. Enric Serras
N.I. 2.024

► Barcelona
Segle XX
29 x 17,5 cm
N. I. 2.830

▼ Alcora (Castelló) ?
Segle XIX ?
29,5 x 20,5 cm
N. I. 2.834

► Viana do Castelo
(Portugal)
Segle XX
24 x 18,7 cm
N. I. 2.932

▲ Portugal
Plata repujada
Segle XIX (?)
33 x 26,5 cm
Donació Srs. Prades-Virgili
N. I. 2.852

▲ Oviedo (Astúries)
Segle XIX
29 x 29 cm
N. I. 2.839

▲ Portugal
Principis segle XX ?
26 x 32 cm
N. I. 3.012

▲ Portugal
Segle XX
22,2 x 13,7 cm
N. I. 2.934

◀ Fàbrica Jacob Petit
Versailles (França)
Segle XIX
25,4 x 26,3 cm
Donació Srs. Prades-Virgili
N. I. 2.851

◀ Fàbrica Zsolnay
Pécs (Hongria)
Finals segle XIX
24,5 x 15,5 cm
N. I. 2.928

▶ França-Espanya ?
Segles XIX-XX
15,6 x 11,7 cm
N. I. 2.930

▼ Manises (València)
Segle XX
23,5 x 21,7 cm
N. I. 1949

▲ Fàbrica Zsolnay
Pécs (Hongria)
Finals segle XIX
23,5 x 21,7 cm
N. I. 2.929

▲ Ciboure
(País Basc francès)
Segle XX
24 x 17,5 cm
N. I. 2.860

▲ Rosselló (França)
Vers 1870-1890
23,5 x 21 cm
N.I. 1.876

▲ Manises (València) ?
Vers 1920-1930
23,7 x 17 cm
N.I. 1.633

▼ Tuïr (Rosselló)
Finals segle XIX
23 x 15 cm
N.I. 1.821

▼ Biar (Alacant) ?
Mitjans segle XX
24,5 x 20 cm
Llegat Jaume Clavell
N.I. 4

▲ Manises (València) ?
Primera meitat segle XX
27,5 x 22 cm
Llegat Jaume Clavell
N.I. 20

▲ Sevilla
Segle XX
25,5 x 26 cm
Llegat Jaume Clavell
N.I. 28

▲ Talavera de la Reina
(Toledo)
Any 1984
29 x 22 cm
N.I. 1.066

▲ Talavera de la Reina
(Toledo)
Segle XX
25 x 20 cm
N.I. 1.709

▲ Olot (La Garrotxa) ?
Finals segle XIX
23,5 x 24 cm
Llegat Jaume Clavell
N.I. 1

▲ Portugal
Segles XIX-XX
31 x 26 cm
N.I. 2.196

4.28 Cànirs artístics modernistes

Ús: Estètic.

Característiques: Cànirs molt decorats amb motius propis del Modernisme, com la figura femenina, línies corbes, asimetria i altres. Els d'Olot generalment eren fets a motlle i acabats amb una patina metal·litzada. Els de La Bisbal eren fets a torn i decorats a mà o de forma individual i la majoria eren de terrissa negra o fumada. Alguns d'ells porten lemes i símbols diversos, sovint de caire nacionalista català.

Àrea de producció: Se'n van fer a Catalunya, sobretot a les comarques gironines, a finals del segle XIX i sobretot a principis del segle XX. Els principals centres productors són Olot i La Bisbal, però també se'n van fer a Quart, Breda, Esparraguera, Piera i possiblement a Figueres i Berga.

► Catalunya
Finals segle XIX
30 x 13,5 cm

Dipòsit Sra. Antonia Lladó
de Rosselló
N.I. 2.287

▲ La Bisbal d'Empordà
Finals segle XIX
33 x 17 cm

Llegat Jaume Clavell
N.I. 10

▼ Catalunya
Finals segle XIX
31 x 14 cm
N.I. 2.131

▼ Verdú (Urgell)
Principis segle XIX
25 x 15 cm

Llegat Jaume Clavell
N.I. 14

▼ Quart (Gironès)
Any 1983
21 x 12,5 cm
N.I. 1.133

▲ Catalunya
Vers 1900-1910
29 x 15 cm

Donació Sra. Conxita Vilahur
N.I. 1.805

▲ La Bisbal d'Empordà ?
Segona meitat segle XIX
28,5 x 17 cm

Llegat Jaume Clavell
N.I. 6

▼ Catalunya
Principis segle XX
31,5 x 18,5 cm
N.I. 2.269

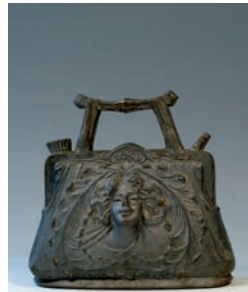
▼ Olot (La Garrotxa)
Segle XIX
26 x 15 cm
N.I. 2.194

◄ Breda (La Selva)
Segona meitat segle XX
22 x 15 cm
N.I. 547

▼ Olot (La Garrotxa)
Finals segle XIX-
principis segle XX
10 x 11 cm
Donació Sr. Ròmul Gavarró
N.I. 1.719

▲ Olot (La Garrotxa)
Finals segle XIX-
principis segle XX
33 x 20 cm
Llegat Jaume Clavell
N.I. 9

▲ Olot (La Garrotxa)
Finals segle XIX
29 x 26,5 cm
N.I. 1.659

▲ Catalunya
Finals segle XIX
22 x 12 cm
N.I. 2.129

► Olot (La Garrotxa)
28,5 x 19,5 cm
N.I. 3.003

▼ Catalunya
Bronze
28,5 x 19 cm
N.I. 3.005

► Olot (La Garrotxa)
15 x 7 cm
N.I. 3.000

► Olot (La Garrotxa)
26,5 x 27,5 cm
N.I. 3.001

► La Bisbal d'Empordà
Autor: Joan Bagué i Rodà
35,4 x 13,5 cm
N. I. 3.006

► Olot (La Garrotxa)
27 x 15,3 cm
N. I. 3.002

◄ Quart
Taller Marcó
Còpia actual
del motlle antic
28 x 18,2 cm
N. I. 3.009

▲ La Bisbal d'Empordà
Autor: Manuel Ferran
27,5 x 14,3 cm
N. I. 3.008

▼ La Bisbal d'Empordà
Autor: Manuel Ferran
27,5 x 14,3 cm
N. I. 3.007

◄ Quart
Càntir
Taller Marcó
Autor: Juli Martí
Còpia actual
del motlle antic
N. I. 3.011

▲ Quart
Càntir
Taller Marcó
Autor: Juli Martí
Còpia actual
del motlle antic
N. I. 3.010

4.29 Càntirs artístics contemporanis

Ús: Estètic

Característiques: Són càntirs amb formes i decoracions variades, que sovint segueixen els corrents artístics de cada època. Molts d'ells són realitzats per grans artesans i artistes de reconegut prestigi. Normalment, les tècniques emprades són més sofisticades que amb les peces utilitàries, com la doble cocció, modelat a motlle i per colada, ús d'esmalts i vernissos novedosos, entre altres.

Àrea de producció: Catalunya destaca per produccions molt acurades des de finals del segle XVII. Són remarcables els càntirs de pisa del segle XVIII, els modernistes i els d'artistes contemporanis destacats.

▲ Xavier Oliveras
Barcelona, 1986
42,2 x 22,2 cm
N.I. 1.163

▼ Emidio Galassi
Itàlia, 1999
28 x 27 cm
Donació de l'autor
N.I. 2.264

▲ John Leach
Càntir
Anglaterra, 2003
30,5 x 17 cm
N. I. 2.867

▲ Ceràmica Serra
L'Hospitalet
de Llobregat, 1981
22 x 15 cm
Donació C.D.C. de l'Hospitalet
N.I. 1.245

▲ Teresa Gironés
Barcelona, 1981
32 x 25 cm
N.I. 1.084